

J.J. Groen (1903-1990)

Juda Groen, sinds 1943 Joannes Juda Groen, behoort tot de historische figuren uit de Nederlandse gezondheidszorg wier levensloop te grillig en wier actieradius te breed is geweest om binnen het kader van een portretbijschrift te kunnen worden samengevat. Terwijl 'voedingsleer en voedingsziekten', 'inwendige geneeskunde', 'psychosomatiek en psychobiologie' de trefwoorden zijn die zijn wetenschappelijke belangstelling indiceren, vormen het Wilhelmina Gasthuis te Amsterdam (1929-1957 met onderbreking van 1935-1936, toen Groen in Boston onderzoek deed, en tijdens de bezettingsjaren, toen zijn joodse afkomst een officiële positie onmogelijk maakte), de Hadassah Hebrew University te Jerusalem (1957-1968) en de Rijksuniversiteit Leiden (1968-1974) de locaties die Groens levensloop faseren. 'Dieetrecepten voor lijders aan maagzweer en aanverwante ziekten en gerechten bestemd voor het vleesch- en zoutarme dieet', geschreven in samenwerking met Martine Wittop Koning, was de veelzeggende titel waarmee in 1932 de reeks monografieën uit de pen van Groen opende, in 1935 gevolgd door zijn proefschrift over 'Klinisch en experimenteel onderzoek over anaemia perniciosa en voorwaardelijke deficiëntie', naast vele tientallen tijdschriftartikelen onder meer gevolgd door bekende studies zoals 'Standaardvoeding en standaarddiëten; handleiding voor artsen, studenten en

diëtistes' (1942), 'De psychopathogeneses van het ulcus ventriculi en duodeni; karakterstructuren en emotioneele belevenissen en hun beteekenis voor aetiologie en therapie' (1947), 'Asthma bronchiale seu nervosum, een psychosomatische studie' (1950) en de bijdragen gebundeld in 'Clinical research in psychosomatic medicine; a collection of papers' (1982). Groen was een markante verschijning, zeker in de jaren dat hij zijn gehoor met opvallende technische hulpmiddelen ondersteunde; een man wiens optreden als klinisch leermeester en dokter onder collega's en patiënten grote bewondering oogstte; een gedreven, soms visionair onderzoeker, die in eigen land niet altijd de erkenning vond waar hij recht op had, en die in een interview in 1973 het vertrouwen in de medemens als zijn beste eigenschap vermeldde en "middelmatige mensen in hoge posities" als zijn grootste irritatie.

In de naoorlogse geneeskunde was Groen in Nederland de vaandeldrager van de psychosomatische geneeskunde, en daarmee exponent van de zoektocht naar de integrale geneeskunde, die de tegenpool moest vormen van de fragmentatie in het medisch denken en de oprukkende specialisatie in de wereld van de gezondheidszorg. •

prof.dr M.J. van Lieburg

Foto: archief NTvG